

HEET VAN DE TONG

Karel Van Eetvelt (Unizo) versus professor arbeidsrecht Jan Buelens (UAntwerpen)

“Werkt het stakingsrecht nog wel?”

Moet het recht op werk juridisch afdwingbaar worden gemaakt? Of is zo'n nieuw

wettelijk kader niet nodig en volstaan nieuwe afspraken tussen vakbonden en werkgevers? Karel Van Eetvelt (Unizo, foto links) en professor arbeidsrecht Jan Buelens (Universiteit Antwerpen, foto rechts) kruisen de degen.

• Nadat vorige week na een wegblokkade van vakbond FGTB in een ziekenhuis twee mensen waren overleden omdat ze niet tijdig medische hulp kregen, is de discussie over de grenzen van het stakingsrecht weer in alle hevigheid opgelaaid. Maandag riep minister van Werk Kris Peeters (CD&V) de sociale partners op om het herenakkoord over het stakingsrecht te 'actualiseren'. In dat akkoord uit 2002 legden vakbonden en werkgevers de grenzen van het stakingsrecht vast. Met zijn demarche countert Kris Peeters de plannen van MR om een wetsvoorstel in te dienen dat het recht op werk bij een staking garandeert. Open Vld en N-VA zijn dat wetsvoorstel genegen. Coalitiepartner CD&V wil, onder druk van haar vakbondsvleugel, dat de sociale partners onderling nieuwe afspraken maken.

• **Is een actualisering van het herenakkoord zinvol?**

De bewuste wegblokkade van FGTB in Luik die vorige week verhinderde dat twee patiënten in een naburig ziekenhuis tijdig medische hulp kregen. FOTO BELGA

“Ik wil best ingaan op de oproep van Kris Peeters om met de bonden aan tafel te gaan zitten”, zegt Unizo-topman Karel Van Eetvelt. “Maar ik heb er weinig vertrouwen in. Het herenakkoord van 2002 is grotendeels dode letter gebleken. Daarom moeten die afspraken juridisch afdwingbaar worden gemaakt.”

“Het is zeker nuttig om dat akkoord te evalueren”, zegt professor arbeidsrecht Jan Buelens. “Het bevat namelijk ook engagementen van de werkgevers, zoals het niet meteen grijpen naar dwangsommen.

Dat wordt al eens vergeten. Het probleem met zo een akkoord is dat het woord tegen woord is. Wanneer werkgevers vinden dat er te snel naar het stakingswapen wordt gegrepen, hoe meet je dat dan? Sociale verhoudingen zijn niet kwantificeerbaar. Bovendien stoelt dat akkoord op verdragen van internationale arbeidsorganisaties. Dat veeg je niet zomaar van tafel.”

• **Volstaat de huidige wetgeving niet?**

Volgens professor-emeritus arbeidsrecht

Roger Blanpain is een nieuwe wetgeving over het stakingsrecht niet nodig. Die bestaat al, maar wordt onvoldoende toegepast, zegt hij. “Staken betekent het werk neerleggen. Bezettingen en versperringen zijn verboden. Stakingsposten mogen wel, maar men mag mensen de toegang tot het werk niet verhinderen.”

Ook Jan Buelens vindt een nieuwe wet niet nodig. “De huidige wetgeving is een evenwichtsoefening tussen diverse belangen. Het is niet zinvol om die uit te breiden met extra regels die of voor de ene, of voor de andere een probleem kunnen stellen bij het uitoefenen van hun fundamentele rechten. Bij conflicten is het aan de rechtbank om geval per geval te oordelen. Is het bijvoorbeeld verdedigbaar om bij een staking in een supermarkt personeel dat vanuit een andere vestiging wordt opgevorderd, tegen te houden? Laat je die mensen werken, dan is er geen economische schade voor de werkgever en dan is er ook geen incentive tot overleg. Men wil hier het recht op werk duidelijk boven het stakingsrecht stellen.”

Karel Van Eetvelt: “Het recht op werk is voor ons evenwaardig aan het stakingsrecht. Maar dat recht op werk moet in een nieuw wettelijk kader verduidelijkt worden. Het kan niet dat er straffeloos kmo's worden geblokkeerd, snelwegen en spoorlijnen worden bezet en werkwilgen de toegang wordt ontzegd. Het staat wel in de wet dat het niet mag, maar

er wordt niet tegen opgetreden.”

• **Moeten vakbonden rechtspersoonlijkheid krijgen?**

Karel Van Eetvelt: “Die straffeloosheid is een van de gevolgen van het feit dat vakbonden geen rechtspersoonlijkheid hebben. Je kunt ze als organisatie niet juridisch verantwoordelijk stellen voor de gevolgen van hun daden. Daarmee zijn ze de facto boven de wet verheven.”

Maar, zo redeneren de bonden, rechtspersoonlijkheid zou betekenen dat ze in jarenlange procedureslagen zouden verwickeld raken met financieel sterke bedrijven of sectoren.

“Dat vind ik een zwak argument”, zegt Karel Van Eetvelt. “Als ze zich aan de wet houden, hoeven ze niets te vrezan. Wij hebben niets tegen het recht op staken. Maar de aard van de actie moet gerechtvaardigd zijn. De mensen die destijds gestreden hebben voor het stakingsrecht zouden héél kwaad zijn als ze zouden zien waarvoor dat nu gebruikt wordt.”

Jan Buelens: “Vakbonden moeten géén rechtspersoonlijkheid hebben. Dit lijkt op een verborgen agenda om bonden aan banden te leggen. Je ziet dit nu al gebeuren met vredesorganisaties of organisaties als Greenpeace. En in het Verenigd Koninkrijk eiste British Airways 10 miljoen pond van hun piloten voor één dag staking. Maar daar bestaat dan ook vrijwel geen stakingsrecht.”

WIM DAENINCK